

Rozsah práce

Práce se rozkládá na 97 číslovaných stranách, z toho samotná textová část na 74 stranách, což odpovídá standardní struktuře práce tohoto typu. Práce obsahuje značné množství tabulek a obrázků (22, resp. 16) a na šesti stranách přílohou část.

Volba tématu

Téma práce je aktuální a v současnosti často diskutované.

Cíl práce a jeho naplnění

Autor si vytyčil několik cílů: „...navázat na již dříve provedené studie ... na základě analýzy dat a předchozího vývoje nasimulovat několik modelových situací ... snaha o očištění výsledků o vliv zkrácených úvazků“. V kontextu celé práce se dá konstatovat, že základního naplnění těchto cílů bylo dosaženo.

Struktura práce

Co do základního členění práce, lze konstatovat, že má strukturu, odpovídající požadavkům na zpracování práce tohoto typu. Nelze však nevnést připomínku k názvům kapitol a především dílčích podkapitol, které jsou leckdy diskutabilní. Samotný text je rozčleněn do devíti kapitol, včetně *Úvodu* a *Závěru*.

Práce s literaturou

Autor se snažil využít některé dostupné domácí i zahraniční publikace, v mnohých z nich našel oporu pro své použité postupy, přesto lze však hodnotit celkovou práci s literaturou spíše jako podprůměrnou s ohledem na typ závěrečné práce. Citační zápisy klasických bibliografických zdrojů jsou až na malé výjimky korektní (např. rok Zdravotně pojistného plánu VZP ČR na s. 16 nesouhlasí se zápisem v seznamu na konci práce aj.), zato značné nepřesnosti, a i nesoulad v rámci používání v předkládané práci, jsou v citačních zápisech internetových zdrojů.

Metodologické postupy

Předkládaná práce se snaží o modelové odhady budoucího počtu a struktury zubních lékařů v Česku. Jedná se o odvozené odhady, založené na oficiálních prognózách ČSÚ. S ohledem na charakter a vstupní předpoklady těchto odhadů bych však možná i v názvu práce pracoval s pojmem modelová projekce, než prognóza (zvláště, kdy rozdíl vnímání těchto pojmů je v kapitole 6.1 popisován). V rámci odhadů si autor stanovil několik variant, které se snaží popsat v kapitole 6.3 – bohužel, při čtení této kapitoly čtenář nabývá dojmu, že budou přestaveny tři „klasické“ varianty, tj. nízká, střední, vysoká. Až u interpretace výsledků lze pak zjistit, že se jedná o kombinace dvou variant ve tvaru nízká/nízká, nízká/střední ... vysoká/střední, vysoká/vysoká, což je poměrně těžko uchopitelné. Nižší počet prezentovaných variant, založených na konkrétnějších vstupních předpokladech, by práci jistě pomohly, resp. mohlo se pracovat pouze i s jednou, dvěma „středními“ variantami, které by pro práci tohoto typu byly dostačující.

Další metodologické postupy se opírají o již publikované studie, tj. myšlenka jejich použití v rámci této práce je vhodná. Nicméně, určité přístupy jsou využívány až příliš dogmaticky (např. málo kriticky se dle mého názoru autor opírá o koncept porovnávající počet lékařů na příslušný počet obyvatel, který následně i sám při vyhodnocování výsledků často používá; nicméně, tím, že se jedná stále o jeden z nejčastějších přístupů k hodnocení dostupnosti zdravotní péče, tak je lze jeho použití i přes značné nevýhody akceptovat), nebo jsou využívány částečně či v upravené formě, kdy nelze vždy zcela potvrdit vhodnost tohoto použití (např. při modelování „křivek vstupu do systému“). Jako nevhodné také vidím použití předpokladu vstupů obou pohlaví ve všech variantách v poměru 1:1 (viz zmínka na s. 68), a to i s ohledem na celkové trendy v pohlavní struktuře zubních lékařů (viz obr. 6 na s. 49). Opět lze zde však i na tomto místě konstatovat, že pokud budeme k předkládaným výsledkům přistupovat jako k modelovým odhadům, jejichž cílem je především zjistit, jak se výhledově projeví současná nevyrovnaná věková

struktura zubních lékařů na jejich budoucím celkovém počtu, tak tyto možná nepřesně formulované vstupní předpoklady výrazněji neovlivní základní trend promítnutý do hlavních výsledků.

Přínosy práce

Autor se snažil pokud možno komplexně přistoupit k dané problematice, sledoval při sestavování odhadů zvlášť jak otázku vstupu, tak výstupu do systému, což není sice inovativní, nicméně určitě se jedná korektnější způsob, než jaké jsou často v případě tvorby odhadů budoucího počtu lékařů prezentovány. Určitým novým poznatkem je využití i znalosti průměrných výší úvazku na 1 lékaře podle věku a pohlaví, což umožnilo pracovat s tzv. přepočteným počtem zubních lékařů, který sice – s ohledem na specifčnost tohoto zdravotnického oboru – se pohybuje blízko fyzickému počtu, ale i tak má větší vypovídající schopnost k otázce budoucí dostupnosti stomatologické péče.

Připomínky k práci

K předkládané práci mám jako oponent značné množství připomínek, přičemž mezi ty nejdůležitější patří:

- Desky a titulní strana práce obsahují zastaralý název naší univerzity...
- V práci je často používáno různého pojmosloví „objektu“ zájmu – jednou je použito pojmu „stomatologové“, jindy „zubní lékaři“, „zubní doktoři“, „zubaři“... (viz jen název práce vs. klíčová slova...). Pokud autor nevnímá mezi těmito pojmy rozdíly, měl by používat pouze jeden.
- V rámci popisu zdrojů dat autor zmiňuje Registr lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, který spravuje ÚZIS ČR, včetně publikace, která z něj vychází (Lékaři, zubní lékaři a farmaceuti). Nicméně v práci chybí poměrně důležitá zmínka, že sběr dat do tohoto registru byl ukončen ke konci roku 2013 a že sběr dat za personální kapacity je nově definován od roku 2015 dle programu statistického zjišťování v rámci Národního zdravotnického informačního systému, viz publikace „Zdravotnictví ČR: Personální kapacity 2015“, která vyšla v polovině roku 2016 a kterou tak šlo částečně i pro orientační aktualizaci dat využít. Při pohledu na aktuálnější hodnoty (např. tab. č. 9 či 14 ve zmiňované publikaci) je pak zřejmé, že v posledních letech dochází dlouhodobě spíše k nárůstu kapacit zubních lékařů (jen mezi roky 2010 a 2015 navýšení o cca 600 úvazků). Tyto znalosti pak mohly být promítnuty i do modelových výpočtů, což by nejspíše pak vedlo i k jiným, troufám si říct i značně odlišným výsledkům (autor např. na s. 67 píše „...ve všech případech v absolutních hodnotách následuje do roku 2020 pokles počtu zubních lékařů“ – s ohledem na aktuální vývojové trendy a současné počty studujících lze jen těžko toto tvrzení plně akceptovat).
- s. 77 – nedomnívám se, že autor má dostatečnou znalost k tomu, aby si mohl stanovit hodnotu 55 zubních lékařů na 100 tis. obyvatel jako „optimální“ počet lékařů, resp. jejich kapacit... Zdůvodnění této volby v textu je navíc silně diskutabilní.
- Způsob psaní textu – text je psán jazykem, který často sklouzává do hovorové formy, nevhodného používání slov apod. To se odráží i na obsahu sdělení jednotlivých názvů jak (pod)kapitol, tak titulků grafických objektů – názvy jsou nejasné, nepřesné, opakující se, bez bližšího určení (např. Tab. 12: Průměrný věk ... koho?) apod.
- *Závěr* je až příliš stručný, studované téma by bylo vhodné více obecně shrnout a okomentovat, zahrnut do širších souvislostí (i přes skutečnost, že samotné výsledky práce jsou spíše okomentovány v předcházející kapitole).

Jako poznámky méně závažného charakteru si dovolím uvést jen následující:

- Kapitola 6.2 – název se neslučuje s obsahem (nejedná se o metodiku, ale o představení vybraných konceptů sledující danou problematiku).
- s. 51 – Tab. 8: nepřesné záhlaví (místo 2005/2010 by mělo být asi spíše 2010 - 2005)
- s. 57 – Obr. 10: nevhodná škála (interval) pro vizualizaci jevu, stejně jako použití barev v kartogramu

Grafické prvky a přílohy

Práce po grafické stránce se jedná spíše o podprůměrnou práci.

Formální stránka

Také formální zpracování práce je na slabší úrovni, vyskytuje se značné množství typografických chyb, jako nestejně používání počtu desetinných míst v tabulkách (i textu, kde jsou popisovány hodnoty jednoho ukazatele v rámci např. jednoho odstavce), hodnoty v tabulkách by měly být zarovnány zprava, číslování stránek není zarovnáno s prvním okrajem textu,...

Jazyková a gramatická stránka

Jak již bylo zmíněno výše, po stylistické stránce je znát nezkušenost autora se psaním odborného textu. Používání určitých slov, hovorových spojení (např. s. 69 „oproti roku 2013 vypadli všichni zubní lékaři důchodového věku“ apod.) by se v práci tohoto typu neměly objevit. Autor také bojuje se správným používáním čárek ve větách, vsuvky odděluje čárkou jen zleva apod. Jen pro upřesnění: Univerzita obrany (např. s. 22) se píše s malým „o“, nikoliv velkým...

Z výše uvedeného hodnocení je zřejmé, že jako oponent mám k předkládané diplomové práci celou řadu připomínek. Je škoda, že autor nezahrnul do svých odhadů aktuální trendy vývoje, které byly při zpracování práce již známy. I další výše uvedené připomínky, týkající se převážně postupů a forem zpracování, jsou mnohdy diskutabilní. Nicméně si však nemyslím, že by se jednalo o natolik zásadní chyby, které by znemožnily přijmout předkládanou práci k obhajobě – autor totiž prokázal, že je schopen zpracovat zadané téma, opřít se o částečně prostudovanou literaturu a na získaná a zpracovaná data aplikovat metody a přístupy, které byly publikovány v poměrně nedávné době, a proto

navrhuji překládanou diplomovou práci přijmout k obhajobě.

RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha 2017-05-25